

Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών
Επιμορφωτικό Σεμινάριο Δικαστικών Λειτουργών

ΘΕΜΑ: «Ο ΝΕΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΜΕΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ»

Χριστίνα Λ. Φλώρου, Δ.Ν., Ειδική Επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη

« Η ρευματοκλοπή ως ειδικότερη μορφή κλοπής. Άρση του αξιοποίνου με τον νέο Ποινικό Κώδικα. Συμμετοχή στο έγκλημα της ρευματοκλοπής και άρση του αξιοποίνου του συμμετόχου»

Θεσσαλονίκη, 25 Σεπτεμβρίου 2020

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

- 1. Η κλοπή ως έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας**
- 2. Η ρευματοκλοπή ως ειδικότερη μορφή κλοπής – Μορφές τέλεσης του εγκλήματος**
- 3. Διαπίστωση της τέλεσης του εγκλήματος**

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

- 1. Συμμετοχή στο έγκλημα της ρευματοκλοπής**
- 2. Άρση του αξιοποίνου του φυσικού αυτουργού λόγω εξόφλησης**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές της παρούσας εκδήλωσης για την πολύ τιμητική πρόσκληση που μου απηύθυναν να αναπτύξω ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον ζήτημα που απασχολεί την καθημερινότητα των ποινικών δικαστηρίων τα τελευταία χρόνια. Πρόκειται για το έγκλημα της ρευματοκλοπής, η ποινική μεταχείριση του οποίου μεταβλήθηκε με τις πρόσφατες τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Η κλοπή ως έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας

Η κλοπή γενικότερα, ως έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας προβλέπεται στο 23^ο κεφάλαιο και στο άρθρο 372 του Ποινικού Κώδικα. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τον νέο Ποινικό Κώδικα: *«1. Όποιος αφαιρεί ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί παράνομα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και αν το αντικείμενο της κλοπής είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών»,* ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου *«2. Κινητό πράγμα θεωρείται κατά τον Κώδικα και η ενέργεια του ηλεκτρικού, του ατμού και κάθε άλλη ενέργεια».*

Εξάλλου, στο άρθρο 374 του ως άνω Κώδικα προβλέπονταν οι διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής, οι οποίες τιμωρούνταν ως κακουργήματα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, *«Η κλοπή τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών: α), β), γ), δ) αν η κλοπή τελέστηκε από δύο, ή περισσότερους που είχαν ενωθεί για να διαπράττουν κλοπές ή ληστείες, ε) αν η πράξη τελέστηκε από πρόσωπο που διαπράττει κλοπές ή ληστείες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.....»*

Στη συνέχεια, με την ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019), στο ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ αυτού και στο άρθρο 372 προβλέφθηκε ότι: *«1. Όποιος αφαιρεί ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί παράνομα, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή και αν το αντικείμενο της κλοπής είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή η πράξη τελέστηκε με διάρρηξη, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.*

2. Κινητό πράγμα θεωρείται κατά τον Κώδικα και η ηλεκτρική και κάθε άλλης μορφής ενέργεια".

Εξάλλου, οι περιπτώσεις διακεκριμένης κλοπής προβλέφθηκαν στο άρθρο 374 ΠΚ σύμφωνα με το οποίο: «1. Η κλοπή τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή μεταξύ άλλων αν: α), β), γ) η συνολική αξία των αφαιρεθέντων αντικειμένων υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ, ή δ) τελέστηκε από δύο ή περισσότερους που είχαν οργανωθεί με σκοπό την τέλεση κλοπών.»

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος, "έγκλημα δεν υπάρχει ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν από την τέλεση της πράξης και να ορίζει τα στοιχεία της. Ποτέ δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που προβλεπόταν κατά την τέλεση της πράξης". Επίσης, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, "ουδείς δύναται να καταδικασθή δια πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμὴν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικόν ή διεθνές δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρυτέρα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά την στιγμὴν της διαπράξεως του αδικήματος", ενώ κατά το άρθρο 15 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, που έχει κυρωθεί με το Ν. 2462/1997, "κανείς δεν καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες δεν ήταν αξιόποινες κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο τη στιγμή της διάπραξής τους. Επίσης δεν επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνην που προβλεπόταν κατά τη χρονική στιγμή της διάπραξης του ποινικού αδικήματος. Εάν, μετά τη διάπραξή του ο νόμος προβλέπει την επιβολή ελαφρύτερης ποινής, ο δράστης επωφελείται από αυτήν".

Εξάλλου, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του ΠΚ, "αν από την τέλεση της πράξης έως την αμετάκλητη εκδίκασή της ίσχυσαν δύο ή περισσότεροι νόμοι, εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον κατηγορούμενο διατάξεις". Κατά την έννοια της ίδιας διάταξης, με την οποία καθιερώνεται η αρχή της αναδρομικότητας του επεικέστερου ουσιαστικού ποινικού νόμου, που ίσχυσε από την τέλεση της πράξης μέχρι το χρόνο της αμετάκλητης εκδίκασης της υπόθεσης, ως επεικέστερος νόμος θεωρείται εκείνος που περιέχει τις ευμενέστερες για τον κατηγορούμενο διατάξεις, δηλαδή εκείνος, ο οποίος με την εφαρμογή του, με βάση τις προβλεπόμενες στη συγκεκριμένη περίπτωση προϋποθέσεις, επιφέρει την ευνοϊκότερη για τον κατηγορούμενο ποινική μεταχείριση. Προς τούτο γίνεται σύγκριση των περισσοτέρων

σχετικών διατάξεων στο σύνολο των προϋποθέσεων που προβλέπονται από καθεμιά από αυτές. Αν από τη σύγκριση αυτή προκύψει ότι ο κατηγορούμενος, όπως κατηγορείται, επιβαρύνεται το ίδιο από όλους τους νόμους, τότε εφαρμοστέος είναι ο νόμος που ίσχυε κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, διαφορετικά εφαρμόζεται ο νεότερος επιεικέστερος νόμος. Ειδικότερα, επιεικέστερος είναι ο νόμος, που προβλέπει το χαμηλότερο ανώτατο όριο του είδους της ποινής, αν δε το ανώτατο όριο είναι το ίδιο, επιεικέστερος είναι αυτός που προβλέπει το μικρότερο κατώτατο όριο. Για το χαρακτηρισμό ενός νόμου ως επιεικέστερου ή μη λαμβάνεται κατ' αρχήν υπόψη το ύψος της απειλούμενης ποινής φυλάκισης, που θεωρείται βαρύτερη της χρηματικής, επί ίσων δε ποινών φυλάκισης, λαμβάνεται υπόψη και η χρηματική ποινή.

Όπως προκύπτει λοιπόν από τα ανωτέρω αναφερθέντα, **η αξιόποινη πράξη της κλοπής από πρόσωπο που διαπράττει κλοπές κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, η οποία προβλεπόταν από την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 374 εδ. ε' του παλαιού Ποινικού Κώδικα, δεν αποτελεί πλέον κακούργημα, αλλά πλημμέλημα, το οποίο προβλέπεται και τιμωρείται από τη διάταξη του άρθρου 372 παρ. 1 περ. α' του νέου Ποινικού Κώδικα, η οποία είναι επιεικέστερη από την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 372 παρ. 1 του παλαιού ΠΚ, αφού προβλέπει ευνοϊκότερη για τον κατηγορούμενο ποινή (βλ. ιδίως την ΑΠ 1512/2019).**

2. Η ρευματοκλοπή ως ειδικότερη μορφή κλοπής- Μορφές τέλεσης του εγκλήματος

Ως ειδικότερη μορφή του περιουσιακού εγκλήματος της κλοπής παρίσταται η ρευματοκλοπή. Τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της ρευματοκλοπής δεν αναφέρονται στον Ποινικό κώδικα, καθώς στην παράγραφο 2 του άρθρου 372 ΠΚ ορίζεται ότι κινητό πράγμα που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κλοπής θεωρείται και η ενέργεια του ηλεκτρισμού.

Ως ρευματοκλοπή, στο εγχειρίδιο της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας για τις ρευματοκλοπές, ορίζεται εν γένει η αυθαίρετη και με δόλο επέμβαση σε εξοπλισμό ή και εγκαταστάσεις του δικτύου, με σκοπό την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς αυτή να καταγράφεται ή χωρίς να αντιστοιχίζεται με εκπρόσωπο φορτίου ώστε να μην τιμολογείται.

Συνηθέστερη περίπτωση συνιστά η επέμβαση στον μετρητή ή άλλο στοιχείο της μετρητικής διάταξης που αποσκοπεί στην αλλοίωση της καταγραφόμενης ενέργειας.

Άλλες περιπτώσεις ρευματοκλοπής συνιστούν ενδεικτικά:

- Η παράκαμψη υφιστάμενου μετρητή (απ' ευθείας σύνδεση της γραμμής πίνακα-μετρητή με το καλώδιο παροχής της εγκατάστασης), οπότε και το σύνολο της καταναλισκόμενης ενέργειας δεν καταγράφεται.

- Η απευθείας σύνδεση της εσωτερικής εγκατάστασης με το Δίκτυο, απουσία μετρητικού εξοπλισμού (σε περιπτώσεις που ο μετρητής έχει αποξηλωθεί ή και ουδέποτε εγκαταστήθηκε).

- Η απευθείας σύνδεση με αγκίστρωση στους αγωγούς του εναερίου δικτύου, απουσία μετρητή ή/και παροχής ή/και νομίμως υφιστάμενου κτίσματος (περιπτώσεις καταυλισμών κ.λπ.).

- Η αυθαίρετη επανενεργοποίηση παροχών που έχουν απενεργοποιηθεί αλλά υπάρχει σύμβαση προμήθειας σε ισχύ (π.χ. απενεργοποίηση μετά από αίτημα Προμηθευτή λόγω υπερημερίας, παραβίαση όρων σύμβασης σύνδεσης από πελάτη, μη ανανέωση εργοταξιακής παροχής), με ή χωρίς αλλοίωση της μέτρησης.

Σύμφωνα με την πρόσφατη νομολογία του Αρείου Πάγου (ΑΠ 846/2019), από τις διατάξεις του άρθρου 372 παρ. 1 και 2, δια των οποίων προστατεύεται το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, προκύπτει ότι για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της κλοπής απαιτείται η από τον δράστη, με θετική ενέργεια, αφαίρεση από την φυσική κατοχή άλλου, ξένου, ολικά ή εν μέρει, κινητού πράγματος, μη ανήκοντος κατά κυριότητα σ' αυτόν, αυτογνωμόνως, χωρίς την συναίνεση του έχοντος δικαίωμα επ' αυτού ιδιοκτήμονος, με σκοπό την παράνομη ιδιοποίηση του. Η αφαίρεση συνίσταται στην άρση της επί του κινητού πράγματος υφισταμένης ξένης κατοχής και την θεμελίωση νέας επ' αυτού κατοχής από τον δράστη ή τρίτον με σκοπό την παράνομη ιδιοποίηση.

Αποτελεί δε κλοπή και η καθ' οιονδήποτε τρόπο αφαίρεση ηλεκτρικής ή άλλης ενέργειας με σκοπό την παράνομη ιδιοποίησή της. Τέτοια κλοπή ενεργείας του ηλεκτρισμού, επιτυγχάνεται κυρίως και αμέσως με την μη αναγραφή του αναλισκομένου ρεύματος στον μετρητή με την δια τεχνικών μέσων καθ' οιονδήποτε τρόπο επέμβαση σ'

αυτόν (μετρητή της Δ.Ε.Η.), η οποία παρέχει προνομιακώς ηλεκτρικό ρεύμα στους συμβαλλόμενους με αυτή, ώστε αυτός (μετρητής) να δείχνει λιγότερες μονάδες αναλισκομένου ρεύματος καθ' εκάστη χρονική περίοδο.

Έκρινε λοιπόν με τη νομολογία του ο Άρειος Πάγος ότι ήταν ανααιρετέα απόφαση του Εφετείου Κακουρημάτων, καθώς η εν λόγω απόφαση περιείχε ασαφείς και αντιφατικές αιτιολογίες και, ως εκ τούτου, στερείτο νόμιμης βάσης, αφού καθίστατο ανέφικτος ο ανααιρετικός λόγος ως προς τα στοιχεία που συνιστούν τη νομοτυπική μορφή του εγκλήματος της κλοπής ηλεκτρικής ενέργειας και γενικότερα την ταυτότητα της εν λόγω πράξης.

Συγκεκριμένα, ενώ στο σκεπτικό της η προσβαλλόμενη απόφαση έκρινε ότι πρέπει να κηρυχθεί ένοχη η κατηγορούμενη για κλοπή κατ'εξακολούθηση ηλεκτρικής ενέργειας, η αξία της οποίας ανερχόταν στο συνολικό ποσό των 2.054,49 ευρώ, με το διατακτικό της καταδίκασε αυτήν για κλοπή ηλεκτρικής ενέργειας κατ'εξακολούθηση συνολικής αξίας 6.163,49 ευρώ, δημιουργώντας έτσι ασάφεια και αντίφαση ως προς την αξία της κλαπείσας ηλεκτρικής ενέργειας και καθιστώντας αδύνατο τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων στοιχείων, από τα οποία συγκροτείται η ως άνω αξιόποινη πράξη.

3. Διαπίστωση της τέλεσης του εγκλήματος

Με τη διάταξη του άρθρου 123 ν. [4001/2011](#), ο οποίος ενσωμάτωσε τη διάταξη του άρθρου 24 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ, προβλέφθηκε η υποχρέωση της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΔΕΗ ΑΕ» να προβεί, εντός οκτώ μηνών από τη θέση σε ισχύ του παραπάνω νόμου, σε νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό του κλάδου της δραστηριότητας διανομής ηλεκτρικής ενέργειας από τις λοιπές δραστηριότητές της και στην εισφορά του κλάδου αυτού στη θυγατρική της ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διαχείρισης Ηλεκτρικής Ενέργειας ΑΕ» (ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ).

Με την ίδια διάταξη ορίστηκε ότι η απόσχιση του κλάδου αυτού πραγματοποιείται με τους επιμέρους όρους και διαδικασία του ιδίου νόμου, των άρθρων 68 έως και 79 κ.ν. [2190/1920](#) και των άρθρων 1 έως και 5 του ν. [2166/1993](#), ότι η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ υποκαθίσταται σε όλα εν γένει τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και της έννομες σχέσεις της ΔΕΗ ΑΕ, ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησής τους, ότι η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή, ότι από

την ημερομηνία καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της σχετικής εγκριτικής απόφασης, η ΔΕΗ ΑΕ απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση και ότι οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από τη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ, χωρίς να διακόπτονται βιαίως και να απαιτείται για τη συνέχιση ή την επανάληψη τους οποιαδήποτε διατύπωση ή δήλωση εκ μέρους της. Ακολούθως, με σχετικές αποφάσεις του ΔΣ της ΔΕΗ ΑΕ, του Περιφερειάρχη Αττικής και την αυθημερόν καταχώριση της εγκριτικής αυτής απόφασης, ολοκληρώθηκε η απόσχιση του κλάδου διανομής από τις λοιπές δραστηριότητες της ΔΕΗ ΑΕ και εισφέρθηκε αυτός στη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ, η οποία έκτοτε κατέστη ως προς τον εν λόγω κλάδο καθολική διάδοχος της πρώτης, νομιμοποιούμενη παθητικά ως διάδικος για όλες τις σχετικές δικαστικές διαφορές. Στον παραπάνω εισφερθέντα κλάδο ανήκει μεταξύ άλλων και η πιστοποίηση ελέγχων λόγω ρευματοκλοπής.

Ειδικότερα, στη διάταξη του άρθρου 95 του Κώδικα Διαχείρισης του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΔΔΗΕ) (ΦΕΚ τευχ. Β, έτος 2017, αρ.78), η οποία ρυθμίζει τα προβλεπόμενα για τις ρευματοκλοπές, ρητά προβλέπεται ότι ο Διαχειριστής του Δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ήτοι η «ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ», λαμβάνει, εντός των αρμοδιοτήτων του, όλα τα πρόσφορα και αναγκαία μέτρα για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την κατά το δυνατόν αποτροπή των περιπτώσεων ρευματοκλοπής και εν γένει μη εξουσιοδοτημένης επέμβασης στον εξοπλισμό των παροχών εγκαταστάσεων χρηστών, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού μέτρησης, διασφαλίζει ότι τηρούνται οι προβλεπόμενοι κανόνες σχετικά με τη διενέργεια αυτοψιών και ελέγχων για διαπίστωση ρευματοκλοπής, σε περίπτωση πιθανολογούμενης ρευματοκλοπής προβαίνει σε ελέγχους του μετρητή στα εργαστήριά του, σε περίπτωση διαπιστωμένης ρευματοκλοπής εκτιμά τη μη καταγραφείσα ενέργεια, ενημερώνει εγγράφως, πλήρως και λεπτομερώς τον χρήστη της παροχής, προσδιορίζει το καταλογιζόμενο σε βάρος του ποσό, είναι αρμόδιος για τον επαναπροσδιορισμό του ύψους του, φέρει το βάρος απόδειξης της ρευματοκλοπής, έχει άμεση αξίωση της καταλογισθείσας οφειλής, δικαιούται να λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο για την τακτοποίηση και την είσπραξή της και, ιδίως, σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης τακτοποίησής της ή αθέτησης του διακανονισμού πληρωμής της, προβαίνει αμελλητί και άνευ

ετέρου σε απενεργοποίηση της παροχής του χρήστη, ενημερώνοντας σχετικά τον προμηθευτή του.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι μόνη αρμόδια, μετά την ως άνω απόσχιση, για τον έλεγχο και διαπίστωση ρευματοκλοπής, τον καταλογισμό της σχετικής οφειλής και την απενεργοποίηση της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στο χρήστη, συνεπεία μη πληρωμής της οφειλής, είναι η εταιρία «ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ» και όχι η μητρική αυτής «ΔΕΗ ΑΕ», η οποία ενημερώνεται μόνο από την πρώτη για την απενεργοποίηση, εφόσον αποτελεί τον προμηθευτή, ενώ η διαδικασία διαπίστωσης ρευματοκλοπής περιγράφεται ειδικότερα στο άρθρο 6 του ανωτέρω εγχειριδίου για τις ρευματοκλοπές που έχει δημοσιευθεί από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. Συμμετοχή στο έγκλημα της ρευματοκλοπής

Οι μορφές συμμετοχής που προβλέπονται στα άρθρα 46 και 47 ΠΚ, ισχύουν φυσικά και στην περίπτωση του αδικήματος της ρευματοκλοπής. Επομένως, κατά την τέλεση του αδικήματος αυτού μπορεί να εμφανιστεί η συμμετοχή άλλου προσώπου με τη μορφή της ηθικής αυτουργίας, της απλής ή άμεσης συνέργειας.

2. Άρση του αξιόποινου του φυσικού αυτουργού λόγω εξόφλησης

Στο άρθρο 384 του προϊσχύσαντα Ποινικού Κώδικα, το οποίο αναφερόταν στην ικανοποίηση του παθόντος προβλεπόταν ότι : *«1. Το αξιόποινο των εγκλημάτων των άρθρων 372-374, 375-377, 381 και 382 εξαλείφεται, αν ο υπαίτιος με δική του θέληση και πριν εξεταστεί με οποιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές αποδώσει χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου το πράγμα ή ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα. Η μερική μόνο απόδοση ή ικανοποίηση εξαλείφει το αξιόποινο κατά το αντίστοιχο μόνο μέρος.*

2. Εάν ο υπαίτιος των πράξεων της παραγράφου 1 μέχρι την άσκηση της ποινικής δίωξης, χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου αποδώσει το πράγμα και δηλώσει ο παθών ή οι κληρονόμοι του ότι δεν έχουν άλλη αξίωση από την πράξη ή ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του το κεφάλαιο και τους

τόκους υπερημερίας, δεν κινείται ποινική δίωξη και η υπόθεση τίθεται στο αρχείο με αιτιολογημένη πράξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

3. Ο υπαίτιος των πλημμελημάτων, που προβλέπονται στα άρθρα 372, 373, 375-377, 381 και 382 απαλλάσσεται από κάθε ποινή αν, μέχρι το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αποδώσει το πράγμα και δηλώσει ο παθών ή οι κληρονόμοι του ότι δεν έχουν άλλη αξίωση από την πράξη ή ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας.

4. Στην απόπειρα των πράξεων της παραγράφου 1 αρκεί δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι έχουν ικανοποιηθεί.

5. Η δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι ικανοποιήθηκαν εντελώς ισχύει για όλους τους συμμετόχους, εκτός από εκείνους που δηλώνουν ότι δεν την αποδέχονται».

Εξάλλου, κατά το άρθρο 381 του ισχύοντα Ποινικού Κώδικα: « 1. Για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 374Α, 375 παρ. 1 και 2, 377 και 378 παρ. 1 εδάφ. β` απαιτείται έγκληση. Στις περιπτώσεις των άρθρων 372, 374 παρ. 1, και 378 παρ. 1 εδαφ. α`, η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας όμως με διάταξή του απέχει από την ποινική δίωξη αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη του δράστη. Αν η δήλωση υποβληθεί μετά την άσκηση ποινικής δίωξης, το δικαστήριο παύει οριστικά αυτήν.

2. Το αξιόποιο των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 372 έως 378 εξαλείφεται αν ο υπαίτιος, με δική του θέληση και πριν από την πρώτη εξέτασή του ως υπόπτου ή κατηγορουμένου για την πράξη, αποδώσει το πράγμα ή ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου. Η μερική μόνο απόδοση ή ικανοποίηση εξαλείφει το αξιόποιο κατά το αντίστοιχο μέρος. Στην περίπτωση του άρθρου 374Α, μαζί με την απόδοση του πράγματος απαιτείται και η πλήρης ικανοποίηση του ζημιωθέντος. 3. Εάν ο υπαίτιος των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 372 έως 378 μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή του στο ακροατήριο αποδώσει το πράγμα ή ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα, χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου, καταβάλλοντας την αξία του, απαλλάσσεται από κάθε ποινή εφόσον πληρώσει επιπλέον τους τόκους υπερημερίας από την ημέρα τέλεσης του εγκλήματος. 4. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται για τα πλημμελήματα που προβλέπονται

στα άρθρα 372 έως 378 και μέχρι το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

Σύμφωνα με την μέχρι σήμερα διαμορφωμένη νομολογία του Αρείου Πάγου ως προς την τύχη των συμμετόχων σε ένα έγκλημα, εφόσον απαλλαγεί από την κατηγορία ο φυσικός αυτουργός, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 47 παρ. 1 και 48 του ΠΚ προκύπτει, ότι για την ύπαρξη της συνέργειας, αρκεί να στοιχειοθετείται η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, δηλαδή η στοιχειοθέτηση αξιοποιήσιμης πράξεως, για την οποία δεν συντρέχει λόγος που αποκλείει τον άδικο χαρακτήρα της.

Αν δε ο κατηγορούμενος, ως φυσικός αυτουργός, κηρύχθηκε αθώος ελλείψει δόλου, ή διότι έγινε δεκτό ότι η πράξη τελέστηκε από τρίτο, άγνωστο πρόσωπο, η ευθύνη του συμμετόχου (συναυτουργού, ηθικού αυτουργού και συνεργού) εξακολουθεί υφιστάμενη (ΑΠ 1240/2006, ΑΠ 2185/2003). Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν δεν τελεσθεί αντικειμενικώς αξιοποιήσιμη πράξη από τον αυτουργό, δεν νοείται, παρά την αυτοτέλεια του αξιοποιήσιμου των συμμετόχων (άρθρο 48 ΠΚ), συμμετοχή σε ανύπαρκτο έγκλημα (ΑΠ 2185/2003). Εξ άλλου, ο δόλος κάθε συμμετόχου είναι διπλός και περιλαμβάνει και καλύπτει τόσο γνωσιακά όσο και βουλητικά αφ' ενός μεν την παροχή συνδρομής στον δράστη της κυρίας πράξεως προς τέλεση αυτής, αφ' ετέρου δε και την τέλεση της κυρίας πράξεως από τον αυτουργό.

Επομένως, σε περίπτωση εξόφλησης από τον φυσικό αυτουργό του συνόλου της οφειλής του προς τη ΔΕΗ, η οποία έχει προκύψει μετά από ρευματοκλοπή, εφόσον εκείνος απαλλάσσεται από τη σχετική κατηγορία της ρευματοκλοπής, θα πρέπει κανονικά να απαλλαγεί και τυχόν συμμετοχος στο έγκλημα αυτό.

Αντίθετα, πρόσφατες αποφάσεις του Εφετείου Κακουρηγημάτων θεωρούν ότι τυχόν εξόφληση εκ μέρους του φυσικού αυτουργού της ρευματοκλοπής συνιστά προσωπικό λόγο απαλλαγής από την ποινή, ενώ το αδίκημα συνεχίζει να υφίσταται. Επομένως, τυχόν συμμετοχος στην ίδια πράξη ευθύνεται ως συμμετοχος στο αδίκημα της ρευματοκλοπής, χωρίς να καταλαμβάνεται από την ευνοϊκή ποινική μεταχείριση του φυσικού αυτουργού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το προηγούμενο νομικό καθεστώς, όσον αφορά τους συμμετόχους ήταν πιο ευνοϊκό και πιο σαφές. Και αυτό διότι σε περίπτωση απαλλαγής των φυσικών αυτουργών συμπαρασύρονταν και αθώνονταν και οι συμμετοχοί. Επίσης, όλες οι σχετικές προβλέψεις για την αθώωση των συμμετόχων προβλέπονταν από την ίδια την ποινική διάταξη, ενώ πλέον το Δικαστήριο που επιλαμβάνεται καλείται να ερμηνεύσει συνδυαστικά διάφορες διατάξεις, προκειμένου να αχθεί σε τελική κρίση.
